

ONGEMONTEERD VIDEOMATERIAAL

Naked Truth TV

Nelson Anthony interviewt Miri Tan en Penny Panzarella

3–17 mei 2018

© Push Channel 21, Bellmore, NY, 2018



MIRI

Vertel eens iets over Fatima Ro. Er zijn op dit moment een heleboel mensen benieuwd naar haar.

Prima. Maar ik zeg dit alleen zo openlijk omdat het waarschijnlijk het enige is waar we het nog over eens zijn, Soleil, Penny en ik. We waren oppervlakkig voordat we Fatima Ro leerden kennen. We leefden voor de scene. Je snapt wel wat ik met de scene bedoel: de feesten, de gadgets, de lifestyle. We waren gastvrouwen.

Hoe bedoel je, gastvrouwen?

We gaven feesten bij Penny thuis. Het voelt echt als eeuwen geleden. Bleh. [schudt haar hoofd] Al die mensen, de muziek die maar door dreunde... Al dat geld dat door onze handen ging.

Welk geld?

We vroegen entree om de volgende feesten te kunnen bekostigen.

Jullie hadden het er maar druk mee.

Zo zijn we. [zucht] We hebben elkaar leren kennen tijdens de introductiedag in de brugklas, toen we bij elkaar in het groepje zaten voor de jaarlijkse speurtocht door Graham, onze school. De winnaars leiden het jaar daarop een groepje. Wij wonnen doordat we ons groepje opdeelden en toen de laatste aanwijzing vonden: het schoolzegel op het dak.

Jullie zijn een goed team.

Dat waren we, ja... voordat dit gebeurde. Maar goed, die feesten waren

episch. De laatste was een casinoavond. We hadden speeltafels en pokerfiches van chocola. Daar komt de komende jaren niemand overheen.

Dat is niet mis.

[lacht] Kom op, zeg. We dachten dat selfies maken op een roulettetafel de essentie van het leven was. Eigenlijk verveelden we ons te pletter. Een van de basisbehoeften van de mens is emotionele intimiteit en die behoefte vervul je niet met een sushikraampje of een beroemde dj, snap je. Dankzij Fatima hebben we ons dat gerealiseerd. Zelfs dat zinnetje ‘de essentie van het leven’, dat heb ik van haar overgenomen. Als zij er niet was geweest had ik dat daarnet niet gezegd. Dan had ik waarschijnlijk iets gezegd als ‘We dachten dat selfies maken helemaal *Vogue* was.’ Maar nu zeg ik ‘de essentie van het leven’ omdat Fatima ons bijna een heel nieuwe taal heeft gegeven, een nieuwe manier van denken, van leven. Toen ze ons binnenhaalde besepte ik ineens... beseften we allemaal dat we ernaar snakten om deel uit te maken van iets wat betekenis had. Bevriend raken met Fatima Ro, en dan bedoel ik echt heel goede vrienden worden, was dat.

Was je fan van haar boek Onderstroom?

En hoe. Zo is het hele gedoe begonnen. Absoluut. We waren allemaal fan. Nou ja, wij, de meisjes tenminste. Jonah deed mee voor de gezelligheid. Maar hij was net zo goed gefascineerd door haar. Ik las *Onderstroom* meteen toen het uitkwam. Toen ik erachter kwam hoe jong Fatima was – nog maar net afgestudeerd – begreep ik waarom haar stijl me zo aansprak. Ze begreep me. Ik hou van *Onderstroom* alsof het een levend wezen is, en dat is zuivere passie. Dat is het verschil tussen een vluchtige interesse en een passie. Ik heb het aan Fatima te danken dat ik dat nu begrijp.

Je kunt net zo verliefd zijn op dingen als op mensen, zie je. Een ding kan dezelfde chemische reacties in je lichaam oproepen als een ander mens: er komt dan oxytocine en vasopressine vrij. Dat heb ik van Fatima geleerd. Haar boek heeft het bewezen. Maar ik kan er niet tegen als ik zie hoe de media het met andere romans vergelijken. Want vergeet niet dat *Onderstroom* nooit zo’n rage is geweest als *Harry Potter*. Ik bedoel: niemand heeft met Halloween een *Onderstroom*-kostuum aan. Er is geen *Onderstroom*-Disneypretpark. Maar dat is er juist zo authentiek aan. Als je van *Onderstroom* houdt,

doe je dat omdat je het snapt, niet omdat er een film met Tom Hanks en een Happy Meal van zijn. Dit boek heeft een veel stillere aanhang, die veel meer nadenkt. Voor mij voelt het oprechter om deel uit te maken van zoiets persoonlijk.

Ga maar na: als je *Onderstroom* kent en ervan houdt, en je leert iemand kennen die *Onderstroom* ook echt kent en er ook gek op is, dan heb je meteen een klik met haar. [snauwt] Het bestaat niet dat je zo'n band voelt met, ik noem maar iets, een fan van *De hongerspelen*, want dat *fandom* is gewoon te groot, te commercieel. Natuurlijk vind je *De hongerspelen* goed. Dat vindt iedereen, zo bijzonder is dat niet, toch? Maar de aanhang van Fatima is gewoon intiemer. Haar boek vraagt meer inzet, eh... inzicht van de lezer. Fan zijn van *Onderstroom* gaat gewoon dieper... de mensen die het goed vinden begrijpen elkaar. We delen de waardering voor de diepe boodschap en de taal. Er is compatibiliteit tussen *Onderstroom*-fans. Het is dat ene kloppende hart dat een ander kloppend hart ontmoet. [lacht] Daar ga ik weer, ik klink weer net als zij. Ik weet het. Maar daar ben ik dankbaar voor, voor haar woorden: die compatibiliteit en de kloppende harten. [lacht] Weet je waarom ik wel met jou wilde praten, Nelson?

Je was ervan onder de indruk dat Naked Truth op nummer 47 staat wat betreft kijkcijfers?

Niet echt. Omdat jij de enige reporter was die zowel *Onderstroom* als *De absolutie van Brady Stevenson* heeft gelezen. Dat heb ik aan iedere journalist gevraagd die contact met me opnam.

O, echt?

Kijkcijfers of Emmy's of de vraag hoe beroemd een journalist is interesseren me niet.

Bedankt.

Ik wou met iemand praten die er niet op uit is om Fatima om haar kunst te vervolgen en die zou begrijpen wat een ongelooflijke geluksvogels we waren omdat we een band met haar konden opbouwen. En dat snap je wel, hè?

Ja, dat snap ik echt. Daarom wil ik dat jij de kant van dit verhaal vertelt die verder niemand vertelt: over de echte Fatima Ro. Niemand heeft haar zo goed gekend als jij. Nu krijg je de kans, Miri.

[glimlacht] Dat stel ik enorm op prijs, Nelson. Ik wist dat ik de juiste persoon had gekozen. O, sorry, wat ben ik ook onbeschoft. Ik had je iets te drinken moeten aanbieden. Zal ik iets voor je halen?

Nee, dank je.

Water? IJsthee? Ik kan ook bubbelwater maken.

Ik hoef niets, bedankt.

Wat jij wilt.

Vertel eens hoe je Fatima hebt ontmoet.

Ja. Weet je, we hadden een plan toen we haar ontmoetten. Soleil zal dat nu wel niet meer willen toegeven, maar toen we naar de signersessie van Fatima bij Book Revue gingen, hadden we – en dan overdrijf ik niet – al bedacht hoe we dichterbij haar wilden komen. Het was onze bedoeling dat ze ons zou zien. Daarom kan en wil ik niet begrijpen waarom ze zo woedend zijn over het nieuwe boek. Serieus, Soleil en Penny zijn nu zo ondankbaar, terwijl we vanaf het begin alleen maar bij haar wilden horen. Best sneu, eerlijk gezegd, als je ziet hoe bitter Soleil en Penny daar nu over zijn. Eigenlijk zou ik medelijden met ze moeten hebben. Ik heb te doen met mensen die niet in loyaliteit geloven.

Toch hebben ze wel een reden om overstuur te zijn. Fatima heeft haar nieuwe boek op jullie en Jonah gebaseerd zonder daar iets over te zeggen. En het is geen vleiend boek. Ben je helemaal niet boos op Fatima?

We zijn vrienden geworden met Fatima omdat ze schrijfster is. Als je een leeuw knuffelt moet je niet gek opkijken wanneer hij je bijt.

Maar Jonah is op de parkeerplaats van de Graham School zo erg in elkaar geslagen dat hij nu in coma ligt – door wat Fatima heeft geschreven.

Het was haar schuld niet.

De politie heeft op de plaats delict een exemplaar van De absolutie aangetroffen. De ouders hebben het op Jonahs borst neergelegd terwijl hij daar lag te vechten voor zijn leven.

De actualiteiten- en showbizzprogramma's krijgen maar geen genoeg van dat detail, hè? Het is ziek, de manier waarop aantrekkelijke vrouwen in de media worden neergezet. Het zijn slachtoffers of schurken, want dan krijg je een sexy kop bij je artikel. [zucht] Het is makkelijk om kijkers te krijgen

wanneer je die misdaad linkt aan een jonge, knappe schrijfster, of niet soms? Denk maar eens na. Wat zie je elke keer breeduit op het scherm wanneer het over dit verhaal gaat? Fatima's gezicht.

Daar heb je gelijk in.

De helft van de tijd krijg je Jonah niet eens te zien. 'Knappe auteur die tieners verleidde om hun onsmakelijke geheimpjes te onthullen blijkt verantwoordelijk te zijn voor jongen in coma. Het hele verhaal hoort u om elf uur.' Dat is een goedkoop lokkertje. Dat is de waarheid niet.

Wat is de waarheid dan wel?

Dat je niemand de schuld kunt geven. Jij hebt het boek ook gelezen. Kunst doet niemand kwaad. Kunst is onze redding. [schudt haar hoofd] Weet je, we hebben uren met Fatima over creatieve vrijheid en artistieke expressie zitten praten. Soleil heeft elk woord uit Fatima's mond vastgelegd op haar telefoon en haar laptop, dus ik dacht dat ze dat ook allemaal respecteerde. Echt, ze was niet te stuiten. Ze was leek wel geobsedeerd. In haar aantekeningen stond alleen maar 'Fatima dit, Fatima dat'. Vraag het haar zelf maar.

Ik krijg geen interview met Soleil. Ze heeft geweigerd, de kijkcijfers zijn te laag. Penny zei pas ja toen ik tegen haar zei dat jij meedeed.

Goh. [is even stil] Dan zou je moeten proberen om Soleils dagboek te pakken te krijgen. Dan wordt wel duidelijk hoe wanhopig graag ze aandacht van Fatima wilde. Serieus, zorg dat je dat dagboek krijgt. En haar e-mails met Fatima.

Ik heb een bod gedaan, maar ze heeft ze al aan New York City Magazine verkocht.

Dat meen je niet. [pakt haar telefoon]

Jawel. Ze verschijnen, vanaf vandaag trouwens, in een online reeks artikelen. Het publiek kan al een paar jaar geen genoeg krijgen van verhalen over geweld op scholen. Ik weet niet in hoeverre Fatima hierbij is betrokken, maar ze zorgt wel voor een heel nieuwe invalshoek.

[zoekt op telefoon] Tja. Daar is het, naast een artikel over Jonah en Fatima Ro. O kijk, een foto van Fatima. Wat zei ik? En leuk onderschrift, Soleil! [lacht] Wat een hypocriet!

Hoe bedoel je?

Soleil haat Fatima omdat die over haar schrijft, maar ze publiceert zelf haar dagboek aantekeningen over Fatima? Dat komt behoorlijk dubieus op me over.

Dat snap ik.

Ach, wat mij betreft kan ze doodvallen. Als Soleil haar kant van het verhaal in de openbaarheid brengt, ga ik me niet inhouden.

Dat moet je zeker niet doen. Geef haar niet de controle over de publieke opinie. Zorg dat ze niet het laatste woord heeft.

Echt niet.

Nou, laten we praten. Vertel verder. Hoe ging dat, bij die signeursessie?

[schraapt haar keel] Die avond zijn we bij de signeursessie expres achteraan in de rij gaan staan; we hadden bedacht dat we langer met Fatima konden praten als we de laatsten waren. Misschien zouden we zelfs de kans krijgen om met haar mee naar buiten te lopen; we wilden foto's maken en haar vragen of ze ons op Instagram wilde volgen.

Dat hele idee om achteraan te gaan staan kwam bij Soleil vandaan. Zij was de schrijfster, zoals je weet. Zoals de hele westerse wereld inmiddels weet. Zij was degene die zich in Fatima's leven naar binnen wilde werken. Nee. Eigenlijk ging het nog verder. Soleil wilde geen plek in Fatima's leven. Ze wilde Fatima zijn. Zoals ik al zei: mensen willen altijd vooraan in de rij staan. Maar overal is weer een andere strategie voor. Maar goed, eerlijk gezegd vond ik het doodeng om haar in het echt te zien. Ik had al helemaal in mijn hoofd hoe het zou gaan. Het voelde als iets wat maar één keer in mijn leven zou gebeuren. Ik wilde niet voor gek staan. Heb jij ooit een beroemdheid ontmoet van wie je fan was? Is dat niet surreëel? Wanneer iemand ineens voor je staat, nadat je er zo lang van hebt gedroomd? Ik bedoel: iemand van vlees en bloed die ademhaalt en beweegt en praat en die je zou kunnen aanraken als je dat wilde?

Ik heb Quentin Tarantino ooit gezien.

Dan weet je dus wat ik bedoel.

Ja, ik snap het.

Fatima had die enorme waardigheid, ze was heel bijzonder. Dat ze aantrekkelijk is staat buiten kijf. Maar in het echt gaat het meer om haar uitstra-

ling dan haar uiterlijk; ze is zo volkomen beheerst dat je er niets aan kunt doen, je moet haar gewoon... aanstaren. En het was fantastisch om naar haar te kijken en dan te bedenken dat *Onderstroom* uit haar hersens is gekomen. Ik weet niet eens hoe ik dat onder woorden moet brengen. Ik bleef er maar aan denken dat zij het boek had bedacht waar ik zo van hou. Ze had het met haar eigen hoofd gemaakt, gecreëerd. En ze was zo tener. Ik weet niet waarom, maar daar stond ik versteld van. Ik kon er niet over uit dat al die woorden en gedachten uit haar waren gekomen. Klink ik nu alsof ik krankzinnig ben? [lacht]

Helemaal niet. Ik stond er versteld van hoe lang Tarantino was.

Echt?

Minstens 1 meter 80.

Zie je wel? Het is zo indrukwekkend als je in één ruimte bent met die mensen.

Tarantino liep op straat. Ik liep hem voorbij op weg naar de metro.

Tof. Nou ja, met Fatima verging ik van de zenuwen. Ik moest de hele tijd naar de wc. We hebben een uur in die rij staan wachten. Maar toen we aan de beurt waren greep Soleil, die het hele uitstapje had georganiseerd, me bij mijn arm en zei dat ik als eerste moest, dus dat deed ik. Iemand moest het heft in handen nemen. Ik had mijn exemplaar van *Onderstroom* bij me. Ik hield het vast alsof het mijn lievelingsknuffel was. [lacht] [stilte] Sorry. [snuit haar neus] Allergisch. [schraapt haar keel] Ik hield het boek tegen me aangeklemd, zó, en ik ben gewoon met haar gaan praten.

Waar hadden jullie het over?

Het grappige is dat ik me amper kan herinneren wat ik heb gezegd, maar alles wat zij tegen mij zei heb ik onthouden. Ik heb me vast voorgesteld en ik heb waarschijnlijk mijn favoriete zin uit *Onderstroom* geciteerd en tegen haar gezegd hoe die me raakte. Dat weet ik zeker, want ik had het geoefend. Ik schaam me er niet voor om dat toe te geven. We hadden allemaal geoefend wat we zouden zeggen. In de auto hadden we het erover gehad. Als zij iets anders zeggen, dan liegen ze. Fatima keek me recht aan en zei: 'Wat fijn om je te ontmoeten. Je hebt een geweldige energie, Miri.' Dat zei ze tegen me. Dat ik een geweldige energie had. Stel je eens voor dat Tarantino tegen jou zei dat je een geweldige energie had.

Dat zou ontzettend cool zijn.

Zo voelde ik me ook bij Fatima. En ze noemde me ook gewoon bij mijn naam. Ze was intens. Maar gek genoeg kalmeerde ze me tegelijkertijd ook. Zo'n aura had ze. [zucht]

Toen gaf ik haar mijn boek zodat ze dat kon signeren en stelde ik Soleil, Penny en Jonah aan haar voor. Ik had het geluk dat ik de eerste was. Ik denk dat Fatima en ik een speciale band hadden doordat ik de eerste was. Ze beschouwde me als een leider, snap je.

Weet je nog iets van het gesprek tussen Fatima en je vrienden?

[lacht] Het was zo grappig met Jonah. Hij had *Onderstroom* niet eens gelezen, maar je moest het kopen om in de rij te mogen staan, dus deed hij dat. Hij had Fatima niets te zeggen, dus riep hij maar iets belachelijks, dat romanschrijvers de meest waardevolle kunstenaars zijn. Hij bleef maar doorpraten over technologie – iPads tegenover televisie tegenover boeken. Ik heb geen idee waar hij over stond te bazelen. [lacht] [zucht] [stilte]

Wil je hier nog iets over zeggen?

[kijkt op haar telefoon]

Miri?

Sorry. Ik maak me gewoon zorgen over Jonah.

Is er al nieuws?

Nee. [legt haar telefoon neer] Denk je dat ze die jongens te pakken krijgen die hem zo te grazen hebben genomen? Ze komen waarschijnlijk allemaal van zijn oude school. Zo moeilijk zou het niet moeten zijn.

Ze zijn ermee bezig.

Dat mag ik hopen. En dan kan iedereen de schuld leggen waar hij hoort, in plaats van bij Fatima Ro.

Daar zou ik vóór zijn. Dus nadat Fatima jullie boeken had gesigneerd...

O, ja. [neemt een slok uit een flesje water] Het was al laat. We waren al laatsten over in de boekwinkel. Het personeel was de stoelen aan het opstapelen en achter in de winkel was het licht uit. De kassa was al afgesloten. Fatima pakte haar spullen en voor we het wisten liepen we ook echt met haar mee naar buiten, net als in onze fantasie. Het was zo gaaf. Ik wil wel zeggen dat het was voorbestemd, maar Fatima gelooft niet in het lot, en ik nu ook niet meer. We creëren ons eigen pad.

Geldt dat ook voor Jonah? Denk je dat hij in coma ligt omdat hij zijn eigen pad heeft gecreëerd?

Misschien wel, ja. Je vindt me nu waarschijnlijk een afschuwelijk mens.

Helemaal niet.

Ik ben alleen eerlijk.

Dat waardeer ik.

Maar goed, Fatima vroeg naar welke school we gingen. Toen we ‘Graham School aan de North Shore’ zeiden vond ze dat erg leuk omdat ze net in de buurt was komen wonen, in Old Westbury! Kom je hier vandaan?

Ja.

Dan weet je dat het maar twee stadjes verder is dan Graham. Dat is voor mij tien minuutjes, voor Penny en Soleil vijf minuten. Hoe konden we nu niet weten dat ze hier was komen wonen? We waren praktisch búren. [schudt haar hoofd] We konden het niet geloven. We kletsten wat over school en de winkels in de Americana Mall. En toen, moet je horen, ik had het zelf niet eens kunnen bedenken, toen zei Fatima [schraapt haar keel]: ‘Als jullie donderdagavond niets te doen hebben, kom dan naar het Witches Brew-café. Ik hou daar om acht uur een praatje over mijn boek.’

Te gek.

We bleven er bijna in. Ik had ter plekke dood neer kunnen vallen, daar op die stoep. Met *Onderstroom* in mijn armen.

Vreemder kun je het niet verzinnen:

Het ware verhaal achter de geruchtmakende roman

De absolutie van Brady Stevenson

HET VERHAAL VAN SOLEIL JOHNSTON, DEEL 1

Dagboek

22 september 2016

Witches Brew, Hempstead, Long Island

OMGGGG Fatima wist nog wie we waren toen we binnenkwamen!!! Ze zwaaide en zei: ‘Hallo, lezers van Graham. Fijn dat jullie konden komen.’ Ik zwaaide terug met mijn gesigneerde *Onderstroom*. Waarom? Omdat ik officieel de grootste muts in het heelal ben!

Het is hier zo cool. Ik hou gewoon van die bohemienstijl met niet bij elkaar passende meubels. Ik probeer te doen alsof ik hier al een half miljoen keer ben geweest. Ik zweer dat ik nu vaste klant ga worden. Dit is het. Onze nieuwe plek, de Witches Brew. Het kan ons ‘Central Perk’ worden. (Ik weet het, ik moet niet meer de hele tijd herhalingen van *Friends* kijken. Wat heb ik al die tijd met mijn leven gedaan?)

Ik ga hier altijd hetzelfde bestellen en de ober gaat mijn naam onthouden. Ik krijg ook een lievelingstafeltje: dit hier, in de serre achter in het café, tegen de wand, dit ronde tafeltje met mozaïeksteentjes in de vorm van een stralende zon.

Perfect publiek: behalve wij zijn er nog twaalf andere mensen – sommigen van onze leeftijd, maar ook ouder. Heel intiem, net of je Ed Sheeran live ziet optreden op tv. (Waah! Niet vergeten: moet dat concert weer kijken. Ik heb je gemist Ed, mijn favoriete rooie.) Hier bij Witches Brew zijn wij de grootste van de grootste Fatima Ro-fans. En wij vieren zijn – hou je vast – útgenodigd!

Fatima: oversized witte linnen bloes over spijkerminirok, tennisschoenen

met losjes gestrikte veters, *geen* sokken. Smokey eyes. Bleke wangen. Geen lippenstift. Haar in de war.

Waarom zie ik er niet net zo *glam* uit met de helft minder make-up en haar of ik net uit bed kom? Ik zou eruitzien als iemand die uit een gesticht is ontsnapt.

Fatima bestelt groene thee. Ik heb gehoord dat dat magische krachten bezit.

Niet vergeten: groene thee gaan drinken.

Fatima heet de mensen welkom en bedankt ons dat we gekomen zijn. Ze zegt dat het zo'n leuk café'tje is. Zij is hier ook nog nooit geweest. Hé, misschien wordt ze wel een vaste klant en word ik een vaste klant en dan kan ik haar hier af en toe zien. Dan kunnen we elkaar gedag zeggen. Hoe gaaf zou dat zijn?

Jonah (zooo onbeleefd) is met zijn telefoon aan het spelen. Ik prik hem met mijn paraplu.

Onderstroom-lezing van Fatima Ro begint NU!

Ruim zes maanden geleden in sneltreinvaart eerste versie geschreven nadat haar moeder was overleden, heel weinig slaap, heel weinig gegeten, amper contact met buitenwereld, eigenlijk alleen te bereiken via vaste lijn. Internet bestond voor haar niet eens. Familie en vrienden dachten dat ze aan het rouwen was, wat ze natuurlijk ook deed, maar ze was 'niet stilletjes aan het rouwen, maar in alle woestheid'.

'Rouwen in alle woestheid'.

Haar moeder hield haar met beide benen op de grond. Haar moeder was: verstandig zijn, hard werken en verankerd in de werkelijkheid. Zonder haar voelde Fatima zich los van de aarde, alsof ze plotseling door de wind was meegenomen. Als kind had Fatima te veel fantasie, was ze te snel afgeleid, te rusteloos. Maar ze mocht altijd zijn wie ze was omdat haar moeder haar met één teen aan de grond hield. Toen haar moeder stierf, was *Onderstroom* een wanhopige manier om de liefde van haar moeder vast te houden zodat die niet voor altijd weg zou zweven.

De titel, *Onderstroom*, bestond al in haar bewustzijn voor ze begon te schrijven, omdat ze zich voelde alsof ze daarin vastzat.

ONDERSTROOM: de onderliggende emotie

ONDERSTROOM: stroming onder de oppervlakte, tegengestelde kracht

Onderstroom schrijven was het moeilijkste wat ze ooit heeft meegemaakt omdat het haar rouwproces was. Door het personage ‘Lara’ te creëren, kon Fatima verdrinken in het verdriet, het verlies tot in de diepste diepten voelen. Ze weet niet hoe ze het had verwerkt als ze het daar niet had kunnen doen.

Daar = de toestand waarin ze ‘Lara’ was en *Onderstroom* schreef.

Het manuscript herschrijven was net als naar de oppervlakte zwemmen – een periode van hard werken en vechten om de wereld weer in te gaan – emotioneel, fysiek.

[Fatima zit naar me te kijken terwijl ik aantekeningen maak. Ik durf nu niet zo goed meer verder te schrijven. Ik ben me een beetje te veel bewust van mijn handen en mijn vingers en mijn schouders en dat ik een rimpel in mijn voorhoofd trek zoals een slechte acteur dat doet wanneer hij doet alsof hij aantekeningen over *Onderstroom* zit te maken terwijl Fatima zit te kijken.]

Dat ze op haar twintigste haar moeder verloor heeft haar veranderd omdat de overgang van kind naar volwassene nu onvermijdelijk was. Als kind had ze geen zorgen, maar toen haar moeder stierf voelde ze zich plotseling oud. Fatima heeft Lara de leeftijd van zeventien gegeven omdat ze zelf zo oud was toen haar moeder ziek werd.

Haar manuscript herschrijven was in een ander opzicht ook een kwelling – het hield in dat ze haar verlies steeds opnieuw moest beleven. Terwijl ze het manuscript inkortte (van 120.000 naar 80.000 woorden) kwam haar nieuwe ik naar buiten en elke keer wanneer ze het herlas zag ze haar eigen verdriet van een andere kant. Maar af en toe vocht ze zo hard tegen die verandering dat het herzien van *Onderstroom* zo pijnlijk werd dat ze het soms voor langere tijd weg moest leggen – wekenlang en een paar keer voor twee maanden.

Uiteindelijk had ze dit voltooide manuscript. Ze had het geprint en kon niet geloven hoe zwaar het was, hoeveel al die pagina’s letterlijk wógen. Ze bleef zich verbazen over het gewicht; ze schatte het door het te vergelijken met andere dingen in huis:

Deze papieren zijn zwaarder dan deze doos tissues.

Deze papieren zijn lichter dan deze laars.

- < pak melk
- > fotolijstje
- > shampooefles
- < bijbel

Telkens weer, overal waar ze naartoe ging, dacht ze aan het gewicht van het manuscript omdat ze er versted van stond dat haar verdriet letterlijk, fysiek gewicht had. Je kon rouw wegen.

‘Je kon rouw WEGEN!’

Het werd een obsessie voor haar om erachter te komen hoeveel het precies woog.

[Hoor ik dit nu echt allemaal? Waarom wordt dit niet gefilmd en vastgelegd voor de generaties na ons? Zelfs Jonah zit te luisteren. Hij balanceert een lepeltje op zijn vingers. Volgens mij zit hij te wégen.]

Thuis had Fatima geen weegschaal. Maar op een dag had ze een afspraak bij de gynaecoloog, dus nam ze de pagina’s mee en toen ze daar in haar papieren ziekenhuishemd op de dokter zat te wachten haalde ze het manuscript uit haar tas en woog ze het op de weegschaal. Het woog 1,7 kilo.

1,7 kilo.

[Fatima blijft even stilstaan bij die gedachte. We blijven er allemaal even bij stilstaan.]

[Wat zit Jonah toch te wegen?]

Nu ze wist hoeveel haar verdriet woog, kreeg Fatima de openbaring dat het ook bedwongen kon worden. Je kon het verwerken en vervolgens herzien zodat het betekenis kreeg, en je kon het bedwingen.

[Fatima zit alweer naar me te kijken. Heeft ze liever dat ik ophoud met typen? Is dit te persoonlijk en mag ik geen aantekeningen maken? Maar waarom praat ze er dan over tegen mensen die ze niet kent?]

[Ik heb een paar minuten niet geschreven. Ze keek niet meer naar me. Nu schrijf ik verder.]

Ze stond daar in haar papieren ziekenhuishemd bij de dokter en was plotseling heel trots op haar manuscript. Het was de eerste keer dat ze het als een roman zag – als iets wat volkomen losstond van zichzelf – omdat het

nu buiten haar lichaam en geest was, en bedwongen was in dit pakketje van 1,7 kilo. Tot op dat moment was *Onderstroom* in haar gedachten nog geen 'boek'. Meestal was het een beest dat ze aanviel. Op andere dagen was het een gewond dier dat ze beter probeerde te maken. Maar daar, in de onderzoekskamer bij de gynaecoloog, was het ineens een román.

Voor het eerst was ze trots op dit d'ing. Maar wie was, ironisch genoeg, de eerste die ze wilde bellen om erover te vertellen?

Haar moeder.

[Mijn hart breekt en blijft breken. In duizend stukjes. Ik ben er kapot van. Ik zit hier in de Witches Brew en ik ben als een mozaïek in piepkleine stukjes uit elkaar gebarsten. Ik had nooit gedacht dat ik nog meer van *Onderstroom* kon houden dan ik al deed.]

Nee. Dus.

Later... 22:43 uur.

Thuis

Ons plan heeft opnieuw gewerkt. We bleven hangen. Knakker-met-rodehondbalpet deed dat ook, maar hij bedankte Fatima alleen voor de discussie en vroeg haar of ze een boek wilde signeren en taaide toen vrolijk af. Ik zei tegen Fatima dat ik dankzij haar *Onderstroom* in een nieuw licht zag en dat er nog veel meer in zit dan ik dacht. Maar toen overviel ze me totaal, of ze me met een baksteen op mijn hoofd sloeg. Ze zei dat ze had gezien dat ik zo uitgebreid mee zat te schrijven tijdens haar lezing en vroeg OF ZE MIJN AANTEKENINGEN MOCHT LEZEN!

Complete en totale paniek! Ik had haar geciteerd. Ik had het erover dat ze naar me zat te staren. Ik had mijn gedachten losgelaten op haar lezing over de moeilijkste tijd van haar leven. Ik had iets over haar make-up gezegd. Ik had over haar bezoek aan de gynaecoloog geschreven! Waarom heb ik daar in vredesnaam aantekeningen over zitten maken? Dacht ik dat het geen probleem was om dat vast te leggen of zo? Wat had ik verder nog opgeschreven? Ik kon het me niet eens meer herinneren.

Ik vroeg Fatima of ik de aantekeningen eerst mocht opschonen; nu was het een rommeltje. Als ik ze kon opschonen, zou ik ze later naar haar mailen. Maar terwijl ik het zei wist ik dat ze nee zou zeggen. Waarom zou ze

op aantekeningen van mij willen wachten? En waarom zou ze me ooit haar e-mailadres geven?

‘Ik wil ze nu graag inkijken,’ zei ze. ‘Ik vind het interessant om te zien wat jij het boeiendst vond, je was zo intens zoals je daar alles zat op te schrijven. Ben je schrijver?’

‘Nee, helemaal niet. Maar misschien wil ik dat ooit wel,’ zei ik.

‘Dan zou ik ze helemaal graag willen lezen, vanuit het perspectief van een aankomend schrijver.’

Wat moest ik doen? Ik had geen keuze, ik moest ze wel laten zien. Ik voelde me alsof ze me tijdens een proefwerk op afkijken had betrapt en mijn antwoorden nakeek waar ik bij was. Miri en Penny zaten van: *Toe dan, laat haar kijken. Wat maakt dat nou uit?* Bovendien had Fatima me een ‘aankomend schrijver’ genoemd. Dus ging ik weer zitten en deed mijn laptop open en liet ik haar alles zien.

Het enige wat ik dacht was: *Fatima Ro zit naast me. Fatima Ro zit mijn aantekeningen te lezen. Ze raakt mijn toetsenbord aan. Ze heeft die domme desktopfoto van de film The Bling Ring gezien. Als foto vind ik hem wel goed – de compositie en de kleuren en het gebruik van positieve en negatieve ruimte, niet omdat hij van The Bling Ring is. Oké, ik vond die film zo slecht dat hij eigenlijk weer goed werd, maar dat wil niet zeggen dat ik een Bling Ring-persoon ben.* Dat wilde ik allemaal aan Fatima uitleggen, maar ik was te gestrest.

‘Dank je,’ zei Fatima en verder niets.

Dank je? Deed ze nu zo *awkward* om mij te stangen? ‘Graag gedaan.’

Ze stond op en keek me aan.

Ik deed mijn laptop dicht. Stomme *Bling Ring*.

Maar toen zei ze weer iets schokkends. ‘Hebben jullie vanavond nog plannen?’

Het enige aanvaardbare antwoord was natuurlijk: ‘Nee, helemaal niet.’

‘Nou,’ zei ze. ‘Het nieuwe boek dat ik aan het opzetten ben speelt zich af op een privéschool. Sinds mijn eindexamen ben ik er niet meer op eentje geweest. Ik zou graag eens op Graham rondkijken. Willen jullie me meenemen?’

WAAAAAT?????!!!